

KERROSTEN VÄLISSÄ

SIIRTYMÄT SAUNDISTA, TUNNELMASTA JA TILASTA TOISEEN
VOIMAANNUTTAVAT MUSIIKKIA.

TEKSTI JA KUVA MATTI KOMULAINEN

Elena Mindru on sinut taiteensa kanssa. Jazzlaulukirjan ikivihreät soljuvat sisäistetysti, kun osaa-va solisti peilaa tunnerekisteriä omaan elämään timmin trion tuella. Ajattomat laulut hän tuo tähän päivään hioen melodiasa improvisaation ja variaation keinoin. Levyn otsikko Second Time Around näyttäytyy näin sitkeän kasvun ja uuden alun vertauskuvana.

Rosalía laulaa enkelirekistereissä bassopää punaisella. Genrepakoinen Lux on siten taidepoppia klassisin flirtsein Iberian ykköstähdeltä, ja paljon muuta. Levyllä vierailevat Björk ja Daniel Bjarnason toimivat referensseinä rajojen yli värittämisessä, ja sittenkin daami yllättää. Vaikka Luxista puuttuu edeltäjä Motomamin kuuma katu-uskottavuus, Rosalía vinkkaa, että orkesterimontustakin saa halutessa kumpuamaan massiivista jylyä.

Meksikolaisjuurinen **Becky G:kin** (Rebeca Gomez) jytää, joskin trendikkäämin. R'n'b, reggaeton, guaracha, hiphop, merengue, urbano, cumbia, elektro ja muu meno miksataan ytyisän potkuisaksi soosiksi. Baraja Bendita ilmentää isolla kädellä uusimman kaksikielisen latinopin vokaali- ja alataajuusakrobatiaa, joka saa työstöt iskemään koko kehoon.

Asnäte Rancâne edustaa modernia voima-folkia. Loitsumaiset ja arkkiveisumaiset lyriikat kiertyvät **Stanislav Yudinin** loihtimaan äänikudelman, joka vuorostaan kurkottaa kuntan maanläheisyydestä progemaisiin ornamentteihin. Elektroakustinen, bordunalla ja muilla pohjataajuuksilla herkutteleva kaista kasvattaa vetovoimaa.

Arkaainen perspektiivi Saamenmaan selkosilta karttaetelään pysäyttää. **T. I. M.** ei museoi sointeja vaan liittää ne sähköiseen kontekstiin. Norjalais-ranskalainen trio hakeutuu vokalisti Karoline Wallacen johdolla siten kahdella tavalla juurillemme: nytkin elää rinnakkain monenlaisia soonisia maailmoja, jos vain avaamme korvamme.

Eero Koivistoinen toi yhteen runoilijat ja muusikot vuonna 1968. Kokeellinen Valtakunta on Tapaus ajalta, jolloin tyyli- ja tekijät eivät olleet eriytyneet kuppi-kuntiin. Jarkko Laineen, Tuomas Anhavan ja kumppanien lyriikka siivitettiin

progen, rockin ja freen voimin. Tulos? Osuvimmillaan terävänäköisiä ja osin yhä sävyyttävästi svengaavia välähdyksiä eilisestä. Vedoista hienoin Lennosta kii! iskostui lisäksi standardiksi.

Renessanssisti fraseeraava **Lauren Kinsella** sytyttää **Shadowlandsin**. Fonisti **Robin Finckerin** musiikki harppaa Byrdin, Dowlandin ja Tallisin ammoisista moodeista jazziin suvereenisti pianisti **Kit Downesin** kera. Kontrastit ja dynamiikka leikkaavat kultaisesti.

Hiljaisuus soi **Ayumi Tanakan** pianismin avainelementtinä. Windflower soljuu meditatiivisesti matalatempoista ku-

vainvirtausta. Raukean iltayösoinnillisen ydinvoimatrion **Thomasit Strønen** ja **Morgan** kanavoivat vuohon orgaanista rumpu-bassoa akustisin keinoin lihaa säästämättä ja laadusta tinkimättä.

Hans Lüdemann on kolunnut manner-tamme **TransEuropeExpressillään**. Nyt ney-huילisti **Burcu Karadağon** luo uusia suufilaisvivahteisia kytkentöjä pianistin johtamaan folkjazzfuusioon. Glokaali sointi natsaa avoimuuden agendaan, samoin soitteiden kosmopoliittinen, tässä hetkessä optimistinen tulokulma maanläheisine otteineen.

Pianisti **Reinis Zariņš** tutkii Arvo Pärtin keskeistöitä **Trio Palladion** tuella. Für Alina, Fratres ja Spiegel im Spiegel virtaavat puhtaasti. Ysikymppiselle Pärtille omistetut Arefa ja La-Re-Fa Variations syventävät kunnianosoitusta tarkkavaistisesti. Mattaisesti soiva piano ja hieno tilantuntu kruunaavat äänitteen.

Spiegel Im Spiegel syttyy myös **Duo Gazzanan** viulu- ja pianotulkintana eri instrumentein ja lokaatioin. Hauraus ja herkkyyks kohtaaavat Gazzanan sisarusten Natascia (viulu) ja Raffaella (piano) intuitiivisen vaistonvaraisessa visiossa, joka välittyy myös levyn Prokofiev- ja Schnittke-poimintoista.

Kärlis Vanags satsaa elegenssiin. Big-band-levy The 7th Sense huokuu tyyli-tajua, joka on profiloitunut saksofonisti-säveltäjän aiempiakin töitä. Pohjoismainen kuulaus silaa kosketuspintaa perinteiseen iso-orkkakonseptiin, samoin gilevansmainen klangi ja avara tilantuntu.

Guttman Tango Quintet sähköistää tunnelman akustisilla tulkinnoillaan. Klasarit Bachista Mahleriin päivitetään argentiinalais-piazzollamaisiksi vedoiksi. Esimerkiksi Erik Satien ikisuosikki Gnossiennes Nos. 1-3 soi nyt nimellä Du bout de la pensée säserän tuoreena. Idea onkin mainio. Pulp- puava rytmiikka, pizzicato-näppäily, narskuvat aksentit sekä bandoneonin ja jous-ten kiihkeä mittelo kytkävät soitteet kiehtovan freesiin estetiikkaan.

Näyttämökuvia avantgarden kielellä? Sitäkin. Heiner Goebbels sovitti Henry David Thoreaun romaanin Elämää metsässä (ilm. 1854) kohtauksia orkesterille ja ihmisäänelle. Pohdinta yksinkertaisesti elämästä luonnollisessa ympäristössä saa uusia merkityksiä sähköharpisti-lukija **Bob Rutmanin** sanallistamisen ja **Peter Eötvös**in johtaman säestyksen myötä. Sävyt ja kuvat asettuvat leijuvaan unenomaiseksi jatkumoksi. Tunnelma vangitsee.

Monipuhaltaja **Liudas Mockūnas**, pasunisti **Samuel Blaser** ja kitaristi **Marc Ducret** diggaavat Jimmy Giuffrea. Jazzlegendan saundi majakkana trio astuu ulos mukavuusalueelta. Omista kynäelmistään kolmikko sorvaa kierteistä lastua tekstuurien ja värien sulautuessa hienosti. Kolmiulotteinen, herkkävireinen pohinä lisää vetovoimaa.

Amerikkalaissäveltäjä **Rand Steiger** työsti jousikvartettonsa viimeisimmän vuosikymmenen autoritäärisen vihapoliikan kommentiksi. Raivo ja ristiriidat repivät musiikkia, jota Steiger kiihdyttää elektroniikalla. Akateeminen viiveys väistyy ja tarkat havainnot iskevät. Paikoin kommunikointi käy kakofoniaksi, kuten todellisuutemmekin.

Anne Sofie von Otter vie 1920–40-luvun Berliiniin, jossa musiikki ilmensi yhtä jyrkkiä asetelmia. Salon Orchestra of the Komische Oper Berlinin säestyksellä laulaja sytyttää kannanotot, paheet, komiikan ja ilottelun kabareesta valkokankaalle. Lyriikkaviihko käännöksineen auttaa sisään verbaalileikittelyyn.

Rockmusiikki voi kuulostaa edelleen vaaralliselta. Ja hauskalta. Pete Leppäsen kipparoima **Dharma Guns** todistaa, että räimeinen kaahaus toimii, kun asialla on osaava tekijä. Toinen albumi kytkee piuhat garagesta omintakeiseen dandy-punkiin. Energia välittyy, mikä on nähty keikoilla Britanniaa myöten. Rento luonteisuus vakuuttaa yli rajojen.

Twin Serpentkin nostattaa hyvää tuulta. Suomalaispelimanni Timo Silvolan perustaman Norjan kantrifolknelikon punkihtava räime puskee möyheästä perinteestä muistuttaen Bob Hunding kaltaisista edelläkävijöistä. Kujeilu taas välittyy otsikoinnissa: tulokulma on banoineen kaikkineen ehtaa mustaruohoa –sinisen sijaan.

Totaalinen kuvaa sanana tyhjentävästi **Doodswensia**. Hollantilainen mustan metallin messuaja ottaa luulot tylyllä asenteellaan. Ritualistis-seremoniallinen tykitys tyhjentää palkeet silkalla äänenpaineella, ja ördäys saa heittämään kaiken toivon tämänpuoleisessa. ■

ESITTÄJÄ(T)	TEOS	JULKAISIJA	FORMAATTI
Elena Mindru	Second Time Around	EM Records	cd
Rosalía	Lux	Columbia	cd
Becky G	Baraja Bendita	RCA	cd
Stanislav Yudin, Asnäte Rancâne	Op.3	Jersika Records	lp
T. I. M.	Tall Infinite Microscopic	BMC	cd
Eero Koivistoinen	Valtakunta	Svart	lp
Shadowlands Robin Fincker, Lauren Kinsella, Kit Downes	Two Minds	BMC	cd
Ayumi Tanaka, Thomas Morgan, Thomas Strønen	Windflower	ECM	cd
Hans Lüdemann TransEuropeExpress Ensemble, Burcu Karadağon	The Edges 4	BMC	cd
Reinis Zariņš, Trio Palladio	Arefa: Arvo Pärt Piano Chamber Works	Ondine	cd
Duo Gazzana	Prokofiev, Pärt, Schnittke	ECM	cd
Kärlis Vanags, Latvian Radio Big Band	The 7th Sense	Jersika Records	lp
Guttman Tango Quintet	From Another World	Avanti	cd
Ensemble Modern Orchestra, Peter Eötvös, Bob Rutman	Heiner Goebbels: Walden	ECM	cd
Liudas Mockūnas, Samuel Blaser, Marc Ducret	Twisted Summer	Jersika Records	lp
JACK Quartet, Rand Steiger	Rand Steiger: String Quartets	Kairos	cd
Anne Sofie von Otter	Berlin! Berlin! Berlin! – Kabarett und Exil	BIS	sacd
Dharma Guns	Nightmares and Broken Dreams	Rockhopper Music	cd
Twin Serpent	True Norwegian Blackgrass	Svart	lp
Doodswens	Driven by Death	Svart	lp